

ПОЧИТУВАНИ ГРАЃАНИ НА БИТОЛА,
ПОЧИТУВАНИ ПРИСУТНИ НА ДЕНЕШНАТА КОМЕМОРАЦИЈА.

НА 11 МАРТ 1943 год. СЕ СЛУЧИ МАКЕДОНСКИОТ ДЕЛ ОД ПЕКОЛОТ, ОД ХОЛО-
КАУСТОТ НА ЕВРЕИТЕ ОД ЕВРОПА! НАД 7.200 ЕВРЕИ ОД МАКЕДОНИЈА НА ТОЈ ДЕН,
ОД ОКУПАТОРСКАТА ВОЈСКА И ПОЛИЦИЈА БИЛЕ ОДВЕДЕНИ ВО ПРОСТОРИИТЕ НА СКОП-
СКИОТ МОНОПОЛ, А ОТТАМУ ВО ЛОГОРОТ НА СМРТТА-ТРЕБЛИНКА, КАДЕ ШТО ГЕРМАНСКИТЕ
НАЦИСТИ ИМ ЈА ДОДЕЛИЛЕ СУДБИНАТА ВО ЛОГОРСКИТЕ КРЕМАТОРИУМИ. ТАКВА БИЛА
СУДБИНАТА И НА ДРУГИТЕ 6 МИЛИОНИ ЕВРЕИ ОД ЦЕЛА ЕВРОПА. ЗЛОСТОР КАКОВ ШТО
ИСТОРИЈАТА НА ЧОВЕШТВОТО НЕ ЗНАЕ.

ДЕНЕСКА ГИ ОДБЕЛЕЖУВАМЕ 66-ТЕ ГОДИНИ ОД ТРАГЕДИЈАТА НА МАКЕДОНСКИТЕ
ЕВРЕИ. ЌЕ ГИ ОДБЕЛЕЖУВАМЕ, АКО ТРЕБА, УШТЕ 166 ГОДИНИ, СЕ ДОДЕКА НЕ СЕ СФАТИ,
ДЕФИНИТИВНО, ДЕКА ЧОВЕШТВОТО МОЖЕ ДА ЖИВЕЕ, ДА ОПСТОИ, САМО АКО ИМА МИР,
ВЗАИМНА ТОЛЕРАНЦИЈА И ПОЧИТУВАЊЕ СЛОБОДАТА И ПРАВАТА НА СЕКОЈ И СИТЕ!

МНОГУВЕКОВНАТА ЧОВЕЧКА ИСТОРИЈА, КОЈА Е ПОЛНА СО МЕЃУСЕБНИ СУДИРИ И
ВОЈНИ, СЕПАК НЕ ПОЗНАВА ТАКОВ МАСОВЕН ЗЛОСТОР, КАКОВ ШТО СЕ СЛУЧИ ВО ЕВРОПА
ВО СРЕДИНАТА НА 20-ОТ ВЕК. ЗЛОСТОР СМИСЛЕН И ОБМИСЛЕН ВО МРАЧНИТЕ УМОВИ НА
ХИТЛЕРОВИТЕ НАЦИСТИ, А РАКОВОДЕН ОД ОМРАЗА КОН ЕДЕН НАРОД, КОЈ ШТО ВО СВОЈА-
ТА МНОГУВЕКОВНА СТРАДАЛНИЧКА ИСТОРИЈА, РАСПРСНАТ ВО СИТЕ ЗЕМЈИ НА ЕВРОПА,
ДАЛЕКУ ОД СВОЈАТА ПРАТАТКОВИНА, ЗНАЕШЕ САМО ДА ДАВА И ДАДЕ УМОВИ ВО КУЛТУ-
РАТА, ФИЛОЗОФИЈАТА, НАУЧНАТА, ЕКОНОМСКАТА И УМЕТНИЧКАТА ИСТОРИЈА НА ЕВРОПА
И НА СВЕТОТ. ОД 1911 год. ДО ДЕНЕС, СТОТТЕ НОБЕЛОВЦИ ОД ОБЛАСТА НА МИРОТ,
КНИЖЕВНОСТА, ПОЕЗИЈАТА, ФИЗИКАТА, ХЕМИЈАТА, МЕДИЦИНАТА И ФИЗИОЛОГИЈАТА СЕ ОД
ЕВРЕЈСКО ПОТЕКЛО И СЕ НАЈДОБАР ПОКАЗАТЕЛ ЗА КРЕАТИВНОСТА НА НА ЕВРЕЈСКИОТ
НАРОД И НЕГОВАТА УНИВЕРЗАЛНОСТ!

НИЕ, ГРАЃАНИТЕ НА МАКЕДОНИЈА, ИМАМЕ ПОСЕБНА ПРИЧИНА ДА ГО НЕГУВАМЕ
СПОМЕНОТ НА НАШИТЕ НЕКОГАШНИ СОГРАЃАНИ -ЕВРЕИ. ТИЕ НА МАКЕДОНСКИТЕ ПРОСТО-
РИ СЕ НАСЕЛИЛЕ ~~СЕ НАСЕЛИЛЕ~~ УШТЕ ВО АНТИЧКО ДОБА, А ПОСЕБНО НИВНИОТ БРОЈ СЕ
ЗГОЛЕМИЛ ПО 1492 год. ОДН. ПО НИВНИОТ ЕГЗОДУС ОД ШПАНИЈА. ТИЕ СЕ ДОСЕЛИЈА
ТУКА И СЕ ИНТЕГРИРАА СО НАСЕЛЕНИЕТО НА ОВИЕ ПРОСТОРИ БЕЗ БИЛО КАКВИ КОН-
ФЛИКТИ И ПОКРАЈ РАЗЛИКИТЕ ВО ВЕРАТА, ВО ОБИЧАИТЕ И ВО НАВИКИТЕ НА СЕКОЈ-
ДНЕВНИОТ ЖИВОТ! ТИЕ ЈА ПОКАЖУВАА И ЈАД ДОКАЖУВАА СВОЈАТА ДЛАБОКА СМИСЛА
ЗА ГРАДЕЊЕ НА ЗАЕДНИЧКИ ЖИВОТ, А ПРИМЕРИТЕ ЗА ТОА СЕ БРОЈНИИ, СЕ ПАМЕТАТ

И ДЕНЕСКА ОД ЖИВИТЕ СВЕДОЦИ НА НЕКОГАШНОТО СОЖИТЕЛСТВО СО НИВ. НЕШТО ШТО НАМ ДЕНЕСКА НИ Е НУЖНО КАКО НАСУШЕН ЛЕБ!

СО ДОАЃАЊЕТО НА ЕВРЕИТЕ ВО МАКЕДОНИЈА, ВО ТЕКОТ НА ВЕКОВИТЕ СЕ ГРАДИ И ЕДНА НОВА КУЛТУРА И НОВА ЕКОНОМИКА. И НЕ САМО ТОА. ВИДНИ ЕВРЕИ СЕ ВКЛУЧУВААТ И ДЕЈСТВУВААТ ВО МАКЕДОНСКОТО ДУХОВНО И РЕВОЛУЦИОНАРНО ДВИЖЕЊЕ ВО ВТОРАТА ПОЛОВИНА НА 19-от век И ПОЧЕТОКОТ НА 20-от век. ВО 1896 год. ВО БИТОЛА ИМАЛО ПОВЕЌЕ ОД 20 ЕВРЕИ, ЧЛЕНОВИ НА ГОЦЕВАТА ВМРО И ГОЛЕМ БРОЈ НА СИМПАТИЗЕРИ НА РЕВОЛУЦИОНЕРНАТА БОРБА ПРОТИВ ТУРСКИОТ ПОРОБУВАЧ. ВО 1903 год. ОКОЛУ 200 ЕВРЕЈСКИ СЕМЕЈСТВА АКТИВНО ГО ПОМАГАЛЕ ИЛИНДЕНСКОТО ВОСТАНИЕ СО ОРУЖЈЕ ВО РАКА ИЛИ СО ПРУЖАЊЕ СИГУРНО СКРИВАЛИШТЕ НА ВОСТАНИЦИТЕ, ПРЕНЕСУВАЛЕ ОРУЖЈЕ, СОБИРАЛЕ ХРАНА И ПАРИЧНИ ПРИЛОЗИ. НАЈИСТАКНАТИТЕ УЧЕСНИЦИ ВО ИЛИНДЕНСКОТО ВОСТАНИЕ БИЛЕ: РАФАЕЛ МОШЕ КАМХИ, САНТО АРОЕСТИМЕНТЕШ МОШЕ КАМХИ, МУШОН НИСОН, АВРАМ НИСОН, БЕКТЕШ ПАРДО И ДРУГИ.

ВИДНИ ЕВРЕЈСКИ ИНТЕЛЕКТУАЛЦИ БИЛЕ АКТИВНО ВКЛУЧЕНИ ВО МАКЕДОНСКОТО ПРОГРЕСИВНО ДВИЖЕЊЕ, ВО ПЕРИОДОТ МЕЃУ ДВЕТЕ СВЕТСКИ ВОЈНИ. СО НАСТАПОТ НА ФАШИЗМОТ ВО ЕВРОПА, ЕДЕН ДЕЛ ОД НИВ СЕ ВКЛУЧУВА И ВО НОВОТО ВООРУЖЕНО НАЦИОНАЛНО-ОСЛОБОДИТЕЛНО ДВИЖЕЊЕ НА МАКЕДОНСКИОТ НАРОД. ГЕНОЦИДОТ ГО ПРЕЖИВЕАЈА САМО ОКОЛУ 200 МАКЕДОНСКИ ЕВРЕИ, Т.Е. ОКОЛУ 2% ОД ВКУПНИОТ БРОЈ НА ЕВРЕЈСКОТО НАСЕЛЕНИЕ ВО МАКЕДОНИЈА, А НАЈГОЛЕМИОТ ДЕЛ ОД НИВ ВКЛУЧУВАЈКИ СЕ ВО НАЦИОНАЛНО-ОСЛОБОДИТЕЛНАТА И АНТИФАШИСТИЧКАТА БОРБА, ПОТОА СЕ ВКЛУЧУВА И ВО ИЗГРАДБАТА НА МАКЕДОНСКАТА НАЦИОНАЛНА ДРЖАВА.

ОВИЕ РЕДОВИ, ОВА КУСО НАВРАЌАЊЕ НА ИСТОРИЈАТА НА МАКЕДОНСКИТЕ ЕВРЕИ, НАНАШИТЕ НЕКОГАШНИ СОГРАЃАНИ И ПРИЈАТЕЛИ, НЕ Е САМО ЖЕЛБА ДЕНЕСКА, ПРЕКУ СПОМЕНОТ ЗА НИВ ДА ИМ ЈА ОДДАДЕМЕ НУЖНАТА ПОЧИТ? ТУКУ И ДА УКАЖЕМЕ НА СОЖИТЕЛСТВОТО СО НИВ КАКО НА ПРИМЕР КОЈ ТРЕБА ДА ГО СЛЕДИМЕ. МИНАА 66 год. ОД ХОЛОКАУСТОТ НА МАКЕДОНСКИТЕ ЕВРЕИ. МИНА ПОВЕЌЕ ОД ПОЛОВИНА ВЕК ОД НАЈКРВАВАТА ВОЈНА ШТО ЈА ПОЗНАВА ЧОВЕШТВОТО. И, КАКО РЕЗУЛТАТ НА ИСТОРИСКОТО ИСКУСТВО, ВМЕСТО ОТРЕЗНУВАЊЕ НА ЧОВЕШТВОТО И НЕГОВОТО МЕНТАЛНО ЗАЗДРАВУВАЊЕ И ОБЛАГОРОДУВАЊЕ, СОВРЕМЕНИЦИ СМЕ НА ПОВТОРНИ ЕТНИЧКИ И ВЕРСКИ СУДИРИ. НАСЕКАДЕ ВО СВЕТОТ, И ПОВТОРНО ВО СРЦЕТО НА ЕВРОПА, НАЦИОНАЛИСТИЧКИОТ И ВЕРСКИОТ ФАНАТИЗАМ ГО ДОЖИВУВААТ СВОЕТО ПОВАМПИРУВАЊЕ.

ВО ВАКВА СОСТОЈБА ПРЕД СОВРЕМЕНОТО ОПШТЕСТВО ИМПЕРАТИВНО СЕ ПОСТАВУВА ПРАШАЊЕТО: ШТО ДА СЕ ПРАВИ?ОДГОВОРОТ НА ОВОА ПРАШАЊЕ ГО ДАВА ИНТЕРНАЦИОНАЛНИОТ ФОРУМ ЗА ХОЛОКАУСТОТ,ОДРЖАН ВО ЈАНУАРИ 2000 ГОД.ВО СТОКХОЛМ.ТЕМАТА БИЛА ТРАГЕДИЈАТА НА ЕВРЕИТЕ,НО ВСУШНОСТ ЦЕЛОСНАТА ДИМЕНЗИЈА НА ОВОЈ ФОРУМ СЕ СОДРЖИ ВО ПРОМОЦИЈАТА НА ТОЛЕРАНЦИЈАТА,ДЕМОКРАТИЈАТА И МИРОТ!НА ОВОЈ ФОРУМ,НА КОЈ УЧЕСТВУВАЛА И МАКЕДОНСКАТА ДЕЛЕГАЦИЈА,УСВОЕНА Е ЗАЕДНИЧКА ДЕКЛАРАЦИЈА,ОД КОЈА ЦИТИРАМ ДЕЛ.

"НИЕ,ВИСОКИТЕ ПРЕТСТАВНИЦИ НА ВЛАДИ,НА МЕЃУНАРОДНИОТ ФОРУМ ЗА ХОЛОКАУСТОТ ИЗЈАВУВАМЕ ДЕКА:

ХОЛОКАУСТОТ ОД ОСНОВА ГИ РАСТРЕСЕ ТЕМЕЛИТЕ НА ЦИВИЛИЗАЦИЈАТА.КАРАКТЕРОТ НА ХОЛОКАУСТОТ,КОЈ Е БЕЗ ПРЕСЕДАН,ЗАСЕКОГАШ ЌЕ ГО ЗАДРЖИ УНИВЕРЗАЛНОТО ЗНАЧЕЊЕ.И ПО ПОЛОВИНА ВЕК ХОЛОКАУСТОТ ЌЕ ОСТАНЕ КАКО НАСТАН,КОЈ Е ВРЕМЕНСКИ БЛИСКУ ЗА ДА МОЖАТ ПРЕЖИВЕАНИТЕ УШТЕ ДА СВЕДОЧАТ ЗА СТРАВОТИТЕ,КОИ ГО ПРОГОЛТАЛЕ ЕВРЕЈСКИОТ НАРОД.УЖАСНИТЕ СТРАДАЊА НА ПОВЕЌЕ МИЛИОНИ ЕВРЕЈСКИ ЖРТВИ И ОД ОСТАНАЛИТЕ НАЦИОНАЛНОСТИ ШИРУМ ЦЕЛА ЕВРОПА,ОСТАВИЈА ТРАЈНИ ЛУЗНИ.

МЕЃУНАРОДНАТА ЗАЕДНИЦА ПРЕВЗЕМА СВЕСНА ОДГОВОРНОСТ ДА СЕ БОРИ ПРОТИВ ОВА ЗЛО ВО СВЕТОТ,КОЈ ШТО И ПОНАТАМУ Е СО БРОЈНИ РАНИ ПОРАДИ ГЕНОЦИДОТ,ЕТНИЧКОТО ЧИСТЕЊЕ,РАСИЗАМ,АНТИСЕМИТИЗАМ И КСЕНОФОБИЈАТА.

СЕВРСКА Е НА СИТЕ НАС ДА ЈА ПОВТОРУВАМЕ СТРАШНАТА ВИСТИНА ЗА ХОЛОКАУСТОТ,НАСПРОТИ ОНИЕ,КОИ ГО НЕГИРААТ.МОРАМЕ ДА ЈА ЈАКНЕМЕ МОРАЛНАТА ОПРЕДЕЛБА НА НАШИТЕ НАРОДИ И ПОЛИТИЧКАТА ОПРЕДЕЛБА НА НАШИТЕ ВЛАДИ ЗА ДА БИДЕМЕ СИГУРНИДЕКА ИДНИТЕ ГЕНЕРАЦИИ ЌЕ ГИ РАЗБЕРАТ ПРИЧИНИТЕ,КОИ ДОВЕДОА ДО ХОЛОКАУСТОТ И ДЕКА ЌЕ РАЗМИСЛАТ ЗАНЕГОВИТЕ ПОСЛЕДИЦИ.

ВЕТУВАМЕ ДЕКА ЌЕ ГИ НАСОЧИМЕ СИТЕ НАШИ НАПОРИ ДА ГО ПОМОГНЕМЕ И УНАПРЕДИМЕ ОБРАЗОВАНИЕТО,СЕЌАВАЊАТА И ИСТРАЖУВАЊАТА ЗА ХОЛОКАУСТОТ И ТОА ПОДЕДНАКВО ВО ЗЕМЈИТЕ,КОИ ШТО ВЕЌЕ МНОГУ СТОРИЛЕ ПО ТОА ПРАШАЊЕ,КАКО И ВО ОНИЕ,КОИ РЕШИЛЕ ДА И СЕ ПРИДРУЖАТ НА ОВАА ЗАДАЧА.

ОВАА ПРВА МЕЃУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА ВО НОВИОТ МИЛЕНИУМ СЕ ОПРЕДЕЛУВА ДА ГО ПОСЕЕ СЕМЕТО НА ПОДОБРАТА ИДНИНА ВСРЕДЕ ТЛОТО НА КОЕ ШТО СЕ СЛУЧИ ГОРКОТО МИНАТО.НИЕ СОЧУВСТВУВАМЕ СО СТРАДАЊАТА НА ЖРТВИТЕ И ОД НИВНАТА БОРБА ЦРПИМЕ ИНСПИРАЦИЈА.

НАШАТА ОПРЕДЕЛБА Е: СЕКАВАЊЕ НА ЖРТВИТЕ, КОИ ИСЧЕЗНАЛЕ, УКАЖУВАЊЕ ПОЧИТ
 КОН ПРЕЖИВЕАНИТЕ, КОИ СЕ МЕЃУ НАС, РЕАФИРМАЦИЈА НА ЗАЕДНИЧКИТЕ ТЕЖНЕНИЈА
 НА ЦЕЛОТО ЧОВЕШТВО ЗА ВЗАЕМНО РАЗБИРАЊЕ И ПРАВДА!"

ТОА Е ДЕЛОТ ОД ДЕКЛАРАЦИЈАТА НА МЕЃУНАРОДНИОТ ФОРУМ ЗА ХОЛОКАУСТОТ.
 КАКО ОДГОВОР НА ПРАШАЊЕТО -- ШТО ДА СЕ ПРАВИ?--АПСОЛУТНО Е НЕОПХОДНО: МЕНУВАЊЕ
 НА СОСТОЈБАТА НА ДУХОТ, МЕНУВАЊЕ НА СВЕСТА! ПРИ ТОА НЕ СМЕЕ ДА СЕ ЗАБОРАВИ
 ДЕКА БАЛКАНСКИТЕ ДРЖАВИ СЕ ВО ПОМАЛА ИЛИ ПОГОЛЕМА МЕРА КОНГЛОМЕРАТ ОД
 РАЗЛИЧНИ ВЕРСКИ И НАЦИОНАЛНИ ЕНТИТЕТИ И ЗА ДА СЕ ПОСТИГНЕ ЕДНО ВИСТИНСКО
 СОЖИТЕЛСТВО, ОДН. ХАРМОНИЗИРАНИ ОДНОСИ, НЕОПХОДНО Е ФОРМИРАЊЕ НА НОВ ЧОВЕК,
 СО НОВА СВЕСТ. ТОЈ МОРА ДА БИДЕ ОСЛОБОДЕН ОД ПРЕДРАСУДИТЕ НА МИНАТОТО, ОД
 ЧУВСТВОТО НА АНТАГОНИЗАМ И НЕТРПЕЛИВОСТ КОН СИТЕ ОНИЕ, КОИ НЕ СЕ ИСТИ КАКО
 ТОЈ. НЕОПХОДНА Е ЕДНА НОВА ПСИХОЛОШКА СТРУКТУРА НА ИДНИТЕ ГРАЃАНИ, ЕДНА
 НОВА СОЦИЈАЛНА, ЕТИЧКА, ЕКОЛОШКА И КУЛТУРНА ГРАЃАНСКА СВЕСТ.

ВО ЕВРЕЈСКОТО МААЛО ВО СКОПЈЕ СЕ ГРАДИ МЕМОРИЈАЛЕН ЦЕНТАР НА ХОЛОКАУ
 СТОТ НА ЕВРЕИТЕ ОД МАКЕДОНИЈА. ЗА ИДНИТЕ ГЕНЕРАЦИИ ОД НЕГО ЌЕ МОРА ДА
 ЗРАЧИ НЕ САМО СВЕТЛИОТ СПОМЕН НА НЕКОГАШНИТЕ НАШИ СОГРАЃАНИ, БЕЗМИЛОСНО И
 НЕПРАВЕДНО УНИШТЕНИ, ТУКУ И ЕДНА ГОЛЕМА ПОРАКА ЗА НОВИОТ ЧОВЕК НА ИДНИНАТА
 И КАКО ШТО ВО НЕГОВИОТ А М А Н Е Т ПИШУВА СИНОТ НА НЕКОГАШНИОТ БИТОЛСКИ
 РАБИН, Г-Н МОРИЦ РОМАНО: "МУЗЕЈОТ КАЈ МОСТОТ ЌЕ БИДЕ СВЕДОК ЗА ОТПОРОТ НА
 ОВИЕ НАШИ ПРОСТОРИ ПРОТИВ СИТЕ ПРОГОНИХИ, ПОГРОМИ И ВОЈНИ, ПРОТИВ НОВИ
 ХОЛОКАУСТИ И ЗЛОСТОРИ".

МОЕТО ОБРАЌАЊЕ ДО ВАС, ПОЧИТУВАНИ ПРИЈАТЕЛИ, САКАМ ДА ГО ЗАВРШАМ, ПAK
 ЦИТИРАЈКИ ГИ ИНСПИРАТИВНИТЕ ЗБОРОВИ НА Г-Н МОРИЦ РОМАНО, КОЈ ВО ЕДНА
 ПРИГОДА ГИ БЕНЕ НАПИШАЛ:

" НЕ, НЕ МОЛЧЕТЕ КОГА ЛУЃЕТО ГИ ТЕРААТ ВО ГЕТА, ВО КОИ НЕБОТО Е ТЕСНО,
 СОНЦЕТО Е КРАТКО, ПОГЛЕДОТ Е СКРШЕН. ПОСАКУВАЈТЕ ГИ ВРЕМИЊАТА ВО КОИ
 НАМЕСТО ГЕТА ЛУЃЕТО ЌЕ САКААТ ШИРОКИ НЕБА, СОНЦА, ПОГЛЕДИ И МУАБЕТИ".